

EDUCATION - PART OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Lecturer Ph D, Georgiana SEMENESCU
“Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

ABSTRACT. Education was always the starting point in shaping and forming teenagers’ personalities in a well defined area, in a certain space. Their baggage of knowledge accumulated in the family, but also in school and in society has decided their later actions, the decisions they have taken in certain situations and the results they have obtained. Nowadays, education is part of all national strategies for sustainable development and is therefore in the interests of the countries including Romania that "diversification of the whole system of learning should be 'recognized' as a priority of strategic importance to the principles of the medium and long-lasting development" [1].

KEY WORDS: education, strategy, sustainable development, offer.

Educația reprezintă punctul de plecare al copilului în viață, de formare a acestuia ca tânăr, ca viitor adult și stâlp al societății din care face parte. Pentru a avea un viitor sigur și demn, pentru a spera la o viață mai bună pentru copiii noștri trebuie să le asigurăm o educație solidă și responsabilă încă din primii ani de viață.

Părinții, școala și societatea trebuie să fie exemple pozitive pentru copii și tineri pentru a-i putea forma, a le demonstra ceea ce este bine sau nu, pozitiv sau negativ în viață.

O educație solidă și responsabilă necesită din partea celor avizați o bună pregătire, o mentalitate bine clădită pe principii sănătoase și verificate deja.

În ultimii ani statele lumii s-au preocupat îndeaproape de educația copiilor și tinerilor din lumea întreagă având în vedere nivelul scăzut de educație, cultură și chiar civilizație al acestora. Nevoia de educație se regăsește atât la nivelul copiilor unde de altfel este absolut normal să o regăsim, cât și la nivelul adolescenților și tinerilor care trebuie să fie conștienți că educarea lor face parte din modul lor de viață, de manifestare la școală și în societate, de relaționare cu persoanele din jurul lor indiferent de vârstă.

Specialiștii în domeniu au apreciat faptul că în zilele noastre, când părinții sunt tot mai prinși cu activitățile cotidiene ce le ocupă aproape tot timpul, copiii simt lipsa părinților, a persoanelor ce ar trebuie să le fie mereu aproape și care, cel mai important, ar trebui să le fie exemple, modele de urmat în viață. Se consideră că până la vârsta de 6 ani mama este părintele cel mai drag și apropiat, reprezintă un model pentru copilul său, pentru ca după vârsta de 6, 7 ani, când copilul merge la școală, interacționează din ce în ce mai mult cu societate, model să-i devină tatăl, o figură impunătoare și puternică.

Dacă familia este primul pas în asigurarea educației copilului, a viitorului tânăr, școala și societate sunt următoarele unități ce trebuie să asigure un mediu propice unei educații bine clădite, bine structurată și bazată pe principii recunoscute.

”În decursul timpului, până în prezent au existat demersuri notabile care au permis să fie abordată tema educației dintr-o largă perspectivă, nu numai istorică, ci și prin prisma soluțiilor concrete. În acest sens trebuie reamintit – între multe alte exemple – că țara noastră dispune de un document de primă importanță, respectiv Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României. Orizonturi 2013 – 2020 – 2030, devenită act oficial prin Hotărârea Guvernului României din 12 noiembrie 2008 – care conține un capitol consistent consacrat educației și formării profesionale.”[2]

Astfel, *Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030*, conține în Partea III *Obiective-țintă și modalități de acțiune la orizont 2013, 2020, 2030, conform orientărilor strategice ale UE*, punctul 2 Teme inter- și trans-sectoriale ce cuprinde și aspecte despre ”Educația și formarea profesională”.

În prezent, pentru realizarea unei educații și formări profesionale adecvate, cu puternice ecouri în modul tradițional românesc, dar și în rând cu cerințele actuale interne și externe, sistemul de învățământ trebuie să găsească o modalitate de a folosi resursele umane, resursele materiale și necesitățile imediate astfel încât să se realizeze o cât mai bună compatibilitate între aceste elemente și rezultatele ce se vor obține.

Educația, ca și componentă a dezvoltării durabile trebuie gândită pe termen lung, cu multe implicații din partea factorilor de răspundere atât de la nivel național cât și de la nivel local, cu participarea efectivă a părinților și a societății civile.

În aceste condiții, la nivel național au fost adoptate mai multe documente ce conțin prevederi referitoare la educație, sistem de învățământ, formare profesională – dezvoltate în special în Legea Educației Naționale nr. 1/2011, iar la nivelul UE a fost adoptată în anul 2010, de către șefii de stat și de guvern din țările membre Strategia Europa 2020.

”În societatea românească există o largă recunoaștere a faptului că educația reprezintă factorul strategic al dezvoltării viitoare a țării prin contribuția sa esențială la modelarea multidimensională și anticipativă a capitalului uman. Educația este percepută ca o cale spre dezvoltarea durabilă care, în fapt, este un proces de învățare socială în căutare de soluții inovative.” [3]

Pentru a avea un tineret educat, un tineret cu un viitor asigurat și o societate dezvoltată și stabilă, sistemul de învățământ și nu numai trebuie să funcționeze în colaborare cu celelalte instituții ale statului pentru formarea unui mecanism ce funcționează în același sens cu societățile europene, cu societățile dezvoltate.

Considerăm că obținerea unui astfel de rezultat, cu un tineret bine pregătit și educat, cu un tineret care să asigure un viitor stabil societății românești se poate realiza numai prin valorificarea resurselor umane la adevăratul lor potențial și implicarea în mod concret a tinerilor – elevi, studenți, și a societății pentru realizarea acestui viitor.

Atât la nivelul UE, cât și la nivel mondial în ultimii ani s-a pus în discuție garantarea accesului la o educație de calitate, la formarea profesională de calitate în special a tinerilor în vederea ridicării nivelului de trai, asigurării transformărilor sociale pentru o viață mai bună, mai sigură, mai frumoasă pentru generațiile viitoare. Cu o educație bună, de calitate, profundă, și

piața muncii și, implicit societatea civilă, și nivelul de trai al colectivității se transformă, se dezvoltă devenind mai sigur și mai bun.

Obiectivul național al Orizont 2013 a fost: ”dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității prin corelarea educației și învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii și asigurarea oportunității sporite pentru participarea viitoare pe o piață a muncii modernă, flexibilă și incluzivă.” [4]

Prevederile acestui obiectiv au încercat a fi îndeplinite prin ”obiectivele specifice stabilite prin Programul Operațional Sectorial «Dezvoltarea Resurselor Umane».” [5]

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030 prezintă pe fiecare Orizont în parte obiectivele ce s-au stabilit și au încercat, până în prezent să fie îndeplinite în limita posibilităților și a eforturilor depuse de toți factorii implicați. Așa cum am prezentat mai sus, educația, formarea profesională, cu alte cuvinte soarta copiilor noștri a fost și este urmărită, a fost și este printre prioritățile noastre din ultimii ani, precum și în viitorii ani.

”Educația pentru dezvoltare durabilă nu trebuie să se rezume la un punct de vedere ecologist. Ea se dezvoltă ca un concept larg și cuprinzător, reunind aspecte interconectate referitoare la mediu, ca și la problemele economice și sociale. Raportarea la gama extinsă și diversificată de teme care se asociază principiilor dezvoltării durabile necesită o abordare inter-și trans-disciplinară în formule educaționale integrate, cross-curriculare și complementare, care țin seama totodată de specificitatea condițiilor locale, naționale și regionale, ca și de contextul global. Sistemul de educație și formare profesională va valorifica participarea proactivă, și va promova voluntariatul ca expresie a spiritului civic dobândit cu sprijinul școlii.” [6]

Orizont 2020. Obiectiv național: Atingerea nivelului mediu de performanță al UE în domeniul educației și formării profesionale, cu excepția serviciilor în mediul rural și pentru grupurile dezavantajate, unde țintele sunt cele ale UE pentru 2010. În acest sens au fost stabilite, printre altele, și ”următoarele direcții strategice de acțiune,,:

- ”Restructurarea ciclurilor de învățământ pe baza profilului de formare specific, și redefinirea programelor de pregătire în funcție de nivelurile de referință agreate pentru Cadrul Național al Calificărilor...

- Deschiderea sistemului formal de educație prin recunoașterea achizițiilor de învățare dobândite în contexte non-formale sau informale...

- Dezvoltarea bazei instituționale și logistice a sistemului educațional național...

- Accentuarea pregătirii tinerilor pentru a se instrui pe tot parcursul vieții, pentru a dobândi inteligența socio-emoțională și capacitatea de a se adapta competitiv pe piața muncii din Uniunea Europeană.

- Extinderea învățământului și formării profesionale de calitate în mediul rural, cultivarea egalității de șanse și atragerea în sistemul educațional a tinerilor din grupurile defavorizate.” [7]

Acestea sunt doar o parte din direcțiile strategice pe care România și le-a propus și urmărește a le realiza în următorii ani. Astfel, educația este o parte componentă a dezvoltării durabile, a procesului de evoluție spre o societate mai bună, mai educată, mai prosperă.

După atingerea strategiilor asumate prin obiectivul național al Orizontului 2020, există ”Orizont 2030. Obiectiv național: Situatia sistemului de învățământ și formare profesională din România la nivelul performanțelor superioare din UE; apropierea semnificativă de nivelul mediu al UE în privința serviciilor educaționale oferite în mediul rural și pentru persoanele provenite din medii dezavantajate sau cu dizabilități.

- Principiile și practicile dezvoltării durabile vor fi încorporate organic în ansamblul politicilor educaționale...

- Eficiența internă și externă a sistemului de educație, de la educația timpurie la studiile post-doctorale, de la educația formală la cea non-formală, de la formarea profesională inițială și continuă până la accesul echitabil la învățare, în condiții de calitate, va fi în continuare obiectivul principal. Învățarea eficientă va rămâne o prioritate...

- Extinderea în continuare a cooperării internaționale.” [8]

De asemenea, la nivelul Ministerului Educației și Cercetării Științifice în cadrul Educației pentru Dezvoltare Durabilă a fost adoptată o *Strategie Națională de Învățare pe tot parcursul vieții 2015 – 2020*. Și de această strategie a fost nevoie ca urmare a obiectivelor generale adoptate la nivel mondial și european de dezvoltare durabilă, de promovare și respectare a unor direcții generale ce se urmăresc a fi respectate, într-un viitor nu foarte îndepărtat, de toate țările.

”Învățarea pe tot parcursul vieții este un proces continuu de oportunități flexibile de învățare, corelând învățarea și competențele dobândite în instituțiile formale cu dezvoltarea competențelor în contexte non-formale și informale, în special la locul de muncă. Acesta reflectă un concept de învățare neîntreruptă, oricând și oriunde. Deși conceptul s-a modificat de-a lungul timpului, raționamentul de bază rămâne același: oamenii trebuie să își actualizeze cunoștințele și competențele, ca indivizi, cetățeni și angajați. Acest lucru este esențial pentru a sprijini competitivitatea în contextul unei economii globale a cunoașterii bazată pe tehnologie și pentru a promova integrarea socială și participarea la o societate democratică.” [9]

Această strategie prezintă problemele cu care sistemul de învățământ și societatea românească, în general se confruntă cu privire la îmbătrânirea populației și emigrarea acesteia cu rezultatele aferente, cu privire la numărul de elevi/studenți tot mai mic, cu privire la abandonul școlar tot mai frecvent întâlnit în ultimii ani, promovarea *ÎPV* având ca finalitate realizarea unor obiective atât naționale cât și europene etc.

”Sectorul educației din România este esențial pentru strategia Guvernului de îndeplinire a obiectivelor Europa 2020. Majoritatea obiectivelor UE se axează pe îmbunătățirea sectorului educației datorită influenței pe care o are asupra creșterii economice prin ocuparea forței de muncă, formarea de competențe relevante, dezvoltare personală. Tabelul 1 prezintă patru obiective privind educația în UE la orizontul 2020, obiectivele României și progresul său până în 2013/2014.

Obiective strategice Europa 2020

Obiective Europa 2020	Obiective pentru România	România în 2013/2014
75% din populația cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani să fie ocupată	70%	65,4% (trim. IV 2014)
Procentul celor care părăsesc timpuriu școala să fie sub 10%	11,3%	18,5% (trim. III 2014)
Cel puțin 40% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 30 și 34 de ani să aibă finalizate studiile terțiare	26,7%	23,8% (trim. III 2014)
Cel puțin 15% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani să participe la învățarea pe tot parcursul vieții	10%	1,8% (2013)

Sursa: Comisia Europeană.

În cazul în care estimările actuale se dovedesc corecte, numărul elevilor va scădea cu 40% în 2025, determinând necesitatea unor reforme pentru educație care să abordeze calitatea, eficiența, echitatea și relevanța. Faptul că populația activă și numărul de elevi sunt în scădere are implicații imediate și pe termen lung asupra capitalului uman din România, dar și asupra agendei macroeconomice de promovare a ocupării forței de muncă și creșterii economice. Capitalul uman este de o importanță esențială pentru sectorul de servicii și sectorul agricol din România, care însumează cea mai mare rată de ocupare a forței de muncă din țară.

În ceea ce privește populația rurală, aceasta are o rată de participare mult mai redusă la educație și formare pe diverse niveluri. Aproximativ 45% dintre toți tinerii români trăiesc în mediul rural, dar, potrivit datelor curente furnizate de Institutul Național de Statistică, numai 24% dintre elevi provin din mediul rural. Părăsirea timpurie a școlii este o problemă în special în mediul rural din România. La nivelul învățământului secundar, rata abandonului școlar a fost de aproximativ 1,5 ori mai mare în unitățile de învățământ din mediul rural decât în cele din mediul urban. Pe măsură ce elevii avansează în sistemul de învățământ, se observă o subreprezentare semnificativă a tineretului din mediul rural în învățământul superior.” [10]

Abandonul școlar este una dintre problemele cele mai discutate la nivel central și local, sub atenta supraveghere a Comisiei Europene. La nivel național tot mai multe anchete arată că elevii abandonează studiile, în primul rând din cauza sărăciei, mai ales în jurul vârstei de 15 ani.

O altă strategie europeană, adoptată și de România – a treia – care prevede obiective și principii ce trebuie respectate și corelate cu celelalte țări europene este *EUROPA 2020*, care consideră ”educația... drept factor fundamental de creștere economică.”

”Europa 2020 este strategia pe zece ani prin care Uniunea Europeană își propune să sprijine creșterea economică și ocuparea forței de muncă, lansată în 2010. Obiectivul ei este mai mult decât de a depăși criza din care economiile noastre își revin acum treptat. Strategia își propune să elimine deficiențele modelului nostru de dezvoltare și să creeze condiții favorabile pentru o creștere economică inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Pentru a realiza acest lucru până la sfârșitul anului 2020, UE și-a fixat cinci obiective esențiale referitoare la: ocuparea forței de muncă, cercetare și dezvoltare, energie/climă, educație, incluziune socială și reducerea sărăciei...”

Obiectivele Europa 2020

1. Ocuparea forței de muncă

-o rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani

2. Cercetare și dezvoltare

-alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare

3. Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei

-**reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990;**

-**creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%;**

-**creșterea cu 20% a eficienței energetice.**

4. Educație

-**reducerea sub 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii;**

-**creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani.**

5. Lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale

-reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale.” [11]

Toate strategiile, adoptate la nivel comunitar și național, cuprind un perimetru larg al modalităților de îmbunătățire a calității sistemului de învățământ, de educare a tinerilor, de formare profesională a acestora prin metode moderne, de stimulare și implicare a lor de a participa activ la procesul de învățare, precum și obligarea la o pregătire temeinică, la perfecționare a personalului ce face parte din sistemul de învățământ.

REFERINȚE

- [1] www.mmediu.ro A se vedea Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-
- [2] www.mmediu.ro Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030.
- [3] www.mmediu.ro Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030, p.82.
- [4] Ibidem.
- [5] Idem, p. 82.
- [6] Idem, p. 86.
- [7] Idem, p. 89.
- [8] Ibidem, p. 89.
- [9] www.edu.ro Strategia Națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015-2020, p. 5.
- [10] Idem, p. 15.
- [11] www.ec.europa.eu Europa 2020